

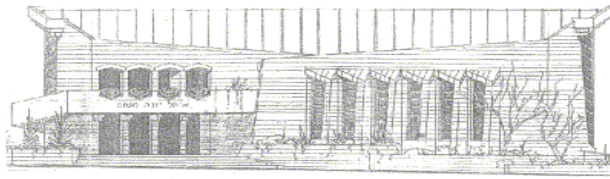
Ohel Yonah Menachem

Synagogue &
Community Center

Rabbi David Spektor

דוא"ל:

vaad@ohelyonah.com

אוהל יונה מנחם

בית כנסת
ומרכז קהילתי

הרב דוד ספקטור

אתר אינטרנט:

www.ohelyonah.com

דף מקורות לשיעור בנושא: **טבילת גברים בבריכה?** ערך: הרב דוד אברהם ספקטור

שאלה:

האם מותר לגברים לטבול בבריכה?

תשובה:

מותר לגברים המהדרים בתקנת עזרא (מ"ב או"ח סי' פח, ס"ק ב'), לטבול בבריכה (קוב) (מ"ב פח, ס"ק ד ושו"ת מנחת יצחק ח"ג סי' סד) או לעמוד תחת המקלחת (שו"ת שבט הלוי ח"א סי' כד) (16 ליטר) (שו"ת מנחת יצחק ח"ד סי' כא). לכתחילה (ע"י שעי"ת סי' פח) בלי ביגוד חוצץ (מ"ב פח, ס"ק ד) ובמים עומדים (ע"י שו"ע קנט, טו ומ"ב ס"ק פז, פח ושעי"צ) (ע"י הפסקת פעולת המשאבה והפילטר) (שו"ת מנחת יצחק ח"ג סי' סד). טוב להדר במקווה כשר ובפרט ערב יום הכיפורים שיש שטובלים ג' פעמים לתשובה (מ"ב סי' תרו ס"ק כא) רק במקווה כשר לנשים (מי גשמים) (שלי"ה ח"ב, עמ' ב: מסכת יומא, עמוד התשובה ושו"ת מנחת יצחק ח"ג, סי' סד).

מקורות התשובה:

א. תקנת עזרא: טבילת גברים

[1] תלמוד בבלי מסכת בבא קמא דף פב

א] עשרה תקנות **תיקן עזרא**: שקורין במנחה בשבת, וקורין בשני ובחמישי...ותיקן **טבילה לבעלי קריין**.
ב] ותיקן טבילה לבעלי קריין - דאורייתא הוא, דכתיב: (ויקרא ט"ו) 'ואיש כי תצא ממנו שכבת זרע ורחץ את בשרו במים'! דאורייתא הוא לתרומה וקדשים, אתא הוא **תיקן אפילו לדברי תורה**.

[2] תלמוד בבלי מסכת ברכות דף כב

תניא (דברים ד') 'והודעתם לבניך ולבני בניך', וכתוב בתורה 'יום אשר עמדת לפני ה' אלהיך בחורב', מה להלן באימה וביראה וברתת ובזיע אף כאן באימה וביראה וברתת ובזיע; מכאן אמרו: הזבים...מותרים **לקרות בתורה**...אבל **בעלי קריין אסורים**.

[3] רש"י מסכת ברכות דף כב

מכאן אמרו - כל הטמאים מותרים בתורה, שאף הם יכולים להיות באימה וברתת, אבל **בעל קרי אינו אלא מתוך קלות ראש** וזוחות הדעת.

[4] רמב"ם הלכות תפילה ונשיאת כפים פרק ד

עזרא תיקן שלא יקרא בעל קרי בלבד **בדברי תורה** עד שיטבול, ובית דין **שעמדו אחר כן** התקינו אף **לתפלה** שלא יתפלל בעל קרי בלבד עד שיטבול.

[5] ערוך השולחן אורח חיים סימן פח

ואפילו **לפי תקנת עזרא** אינו אלא **בקרי גמור היורה כחץ** אבל ראה מים חלוקים א"צ טבילה גם לפי התקנה.

[6] משנה ברורה סימן פח, ס"ק ד'

א] כתב במ"א דאף הנהוג טבילה לקרי דוקא **בריא או חולה ששמש מטתו**
ב] אבל חולה **שראה קרי לאונסו פטור** מכלום ואין לו רק **לרחוץ** אותו מקום שלא יהיה מלוכלך מש"ז
ג] וכן **בריא שראה מים חלוקים פטור** מכלום דלא גזר עזרא ע"ז לענין ד"ת ותפלה ורק לענין תרומה טמא משום מים חלוקים.

ב. ביטול תקנת עזרא

[7] שולחן ערוך אורח חיים סימן פח

א] כל הטמאים קורין בתורה וקורין ק"ש ומתפללין, חוץ מבעלי קרי שהוציאו עזרא מכל הטמאים ואסרו בין **בד"ת** בין בק"ש ותפלה עד שיטבול...
ב] ואח"כ **בטלו אותה תקנה**, והעמידו הדבר על הדין, שאף בעל קרי מותר בד"ת ובקריאת שמע ובתפלה בלא טבילה ובלא רחיצה דתשעה קבין, וכן פשט המנהג.

[8] משנה ברורה סימן פח

(א) כדי וכו' - וגם כי **הקרי בא מקלות ראש וד"ת צריך להיות באימה** ויראה ברדת וזיע כמו בעת נתינתה.
(ב) ואח"כ בטלו - ומ"מ **מי שירצה לנהוג ולטבול תע"ב דוקא אם עי"ז לא יעבור זמן ק"ש ותפלה** ואפשר דאפילו אם עי"ז יתבטל מתפלה בצבור ג"כ אין נכון להחמיר בזה.
(ג) אותה תקנה - שהיתה גזירה שאין רוב הצבור יכולין לעמוד בה **ובטלו** משום ביטול תורה ומשום ביטול פריה ורביה.
(ד) המנהג - ומ"מ יש אנשי מעשה שנוהגין בתקנה זו **וטובלין** א"ע לקריין ואם קשה עליהם הטבילה **רוחצין** א"ע בט' קבין.

[9] תלמוד בבלי מסכת ברכות דף כב

כי אתא זעירי, אמר: **בטלו** לטבילותא

[10] רש"י מסכת ברכות דף כב

לטבילותא - דבעלי קריין.

[11] טור אורח חיים סימן פח

כתב רב אלפס איכא מ"ד הא דאמר **בטלו לטבילותא** בין לד"ת בין לק"ש
איכא למ"ד **דוקא לד"ת אבל לתפלה בעי טבילה** ולא דוקא טבילה אלא רחיצה בט' קבין

[12] תלמוד בבלי מסכת ברכות דף כב עמוד א

תניא, **רבי יהודה בן בתירא** היה אומר: אין דברי תורה מקבלין טומאה.
מעשה בתלמיד אחד שהיה **מגמגם** למעלה מרבי יהודה בן בתירא. אמר ליה: בני, פתח פיך ויאירו דבריך; שאין דברי תורה מקבלין טומאה שנאמר (ירמיהו כ"ג) הלא כה דברי כאש נאם ה' מה אש אינו מקבל טומאה אף **דברי תורה אינן מקבלין טומאה**.

[13] רש"י מסכת ברכות דף כב

מגמגם וקורא - **בעל קרי היה**.

[14] תוספות מסכת בבא קמא דף פב

א] אתא איהו ותיקן **אפילו לדברי תורה** - לא קיימא לן הכי אלא כר' יהודה בן בתירא דאמר דברי תורה אין מקבלין טומאה
ב] וא"ת **דהיכי אלים ר' יהודה לבטל תקנת עזרא** ?
ג] וי"ל דדלמא סבר דלא תיקן עזרא דבר זה
ד] אי נמי **התנה** שכל מי שרוצה לבטל יבטל
ה] אי נמי לא פשט איסורו ברוב ישראל
ו] **תקנת עזרא לא כתיב בקרא** והא דדריש במי שמתו (ברכות דף כא:) מדכתיב 'והודעת לבניך' וסמך ליה 'יום אשר עמדת', מה להלן בעלי קריין אסורין כו' **אסמכתא היא**, דהא עזרא תיקן.

ג. מקוה לגברים

[15] שו"ת עין יצחק חלק א - אורח חיים סימן ב (הרב יצחק אלחנן ספקטור)

א] מן הנכון **לחזק ולתקן מקוה עבור אנשים הזהירים בטבילת מקוה** ובפרט בר"ה ויו"כ וברגלים.
ב] דהא שיטת רב האי גאון והרי"ף והרא"ש **דלתפילה צריך טבילה**.
ג] וגם **בשלטי גבורים** ברכות שם כתב בזה"ל דנהגו העם **שלא לטבול** הן לתורה והן לתפלה וברכות ולא מיחו חכמים במנהג זה אלא הניחו העם כמנהגם אע"פ שנהגו **שלא כהלכה**.
ד] גם **הרבינו יונה כתב שם שהתפלה מקובלת יותר עם הטבילה** לד"ה.
ה] ומבואר בש"ס דילן ובירושלמי דכל המחמיר בה מאריכין לו ימיו ושנותיו וכולל א"ע בקדושת ישראל.
ו] ועי"כ אותן אנשים **יראי ה' שקבלו ע"ע להיות זריזים בטבילה** וודאי אין להקל להם כלל.
ז] וודאי הנכון לתקן שיהיה מקוה אף לאנשים וכפי הנהוג בעז"ה בכל תפוצות ישראל

[16] שו"ת אגרות משה יורה דעה חלק ב סימן ז

ופשוט לע"ד שאף אלו שאין נזהרין בטבילת תקנת עזרא מחוייבין לעזור לבנין מקוה עבור טבילת האנשים משום דודאי יש להחשיב גם מקוה דאנשים מצרכי העיר מאחר שהוא דבר **הראוי** לזוהר בזה אף **שאינו חובה**, שאין לך צורך גדול מזה שכל מי שירצה לקיים כל מילי מעלייתא ומילי דחסידותא שיוכל לקיים.

ד. טבילת גברים כהכנה למקדש

[17] אורות התחיה ס' לה – הרב א"ה קוק זצ"ל

כל מה שמקיף את המציאות בכל הדרגותיה, בהשפעה רוחנית מוסרית וקדושה, **צריך לטהרה יותר גדולה. המקדש** וקדשיו כוללים את רוממות **אצילות** ההשכלה ואת **תחתית טהרת הדם הבשר**, הדמיון והרגש. ובשביל אלה השלבים התחתונים, המקושרים לכללות הכל באגוד חי, נדרשת היא **הטהרה המדויקת**. ההשפעה העליונה לבדה, המכוונת אל הדעת, וממלאה בזה את תפקידה, בתקוה שממעין הרוחני יטהר הכל, היא **אינה צריכה** כל-כך לפרטי **טהרה מעשית**, "הלא כה דברי כאש נאם ה' – מה אש אינו מקבל טומאה, אף דברי תורה אינם מקבלים טומאה".

החסידות האחרונה פנתה אל **הרגש והדמיון** יותר מאל השכל והמעשה, ובשביל כך **העירה הרבה את התביעת הטהרה הבשרית**.

לכתחילה בימי עזרא היתה המגמה **לקשר את ישראל אל הקודש והמקדש**, גם בצד **התחתית** שהוא אחד מדרכי החנוך הכלליים של האומה, **והובלטה הטהרה**. **הגלות דלדלה** את הכוחות הרגשיים והציוריים, יחד עם גבורת החיים והמנוחה האסתטית ו**נשארה השפעת השכל**, בדליגתה הרוחנית, מצורפת אל המעשה. **מקום** השלבים הרוחניים הממוצעים: **הרגש והנטיה הבשרית נשאר פנוי**, "אין לנו שיוור רק התורה הזאת".

יצאה הדיקנות של הטהרה מכלל החובה, ונשארה קשורה **בצפיה אידיאלית**, במושג של קדושה וחסידות ליחידים, עד שבאה **החסידות האחרונה וחפצה לשתלה בהמון**. כמובן יש כאן גרעין בריא, שצריך הגבלה ופיתוח, ביחוד ראוי הוא להתגדל ביחד עם **תחיית האומה בארץ ישראל** בחבור ההגדלה של השקוע ברוחניות, מצמאון בריא ומדעה קבועה ומסויימת **להבראות את כל האומה** ואת שורש נשמתה בכל תכונת החיים שלה, **שהטהרה הבשרית היא אחת מגבורותיה**. "כי תצא מחנה על אויבך ונשמרת מכל דבר רע, כי יהיה בך איש אשר לא יהיה טהור מקרה לילה, ויצא אל מחוץ למחנה לא יבוא אל המחנה" ועל כולם אמור: "כי ה' אלהיך מתהלך בקרב מחנך להצילך ולתת אויבך לפניך והיה מחנך קדוש, ולא יראה בך ערות דבר ושב מאחריו!" בכל מקום **שהגבורה העממית הישראלית מתגברת**, מיד מוכרחת לבא **תגבורת הטהרה הבשרית והרגשית**, עם כל תכונתה, ולהזדוג עמה, וכל אלה הנם **מכנים בסיס** למעמד חי אורגני, הכולל את התחיה כולה, מראשית ההפשטה העליונה עד אחרית עליזת החיים ורעם גבורתם. "ונתתי צבי בארץ חיים".

ה. טבילת גברים במקוה לנשים

[18] שו"ת עין יצחק חלק א – אורח חיים סימן ב (הרב יצחק אלחנן ספקטור)

א] נשאלתי מרבנים גדולים דחו"ל בדבר המקוה אשר נעשה **תקנה** במחנם דאינם רשאים אנשים לטבול בהמקוה, רק נשים לבדן, **לפי דנשים שאננות דמחנם אינן רוצות לטבול משום דהמקוה אינו נקי, אם טובלים שמה אנשים**.
ב] **תשובה**: ה' יהיה בעזרם להוציא לאורה מחשבתם ומעשיהם הרצוים **ולתקן מקוה לאנשים לבד** כדי שיהיה **מקוה יפה ונקיה לנשים לבדן** וכ"א על מקומו יבא במישור ובשלוש.

[19] שו"ת אגרות משה יורה דעה חלק ב סימן צ

הנה בדבר **המקוה** החדשה שנבנה מחדש שיש שם שתי מקואות לטבילה על צד ההדור לפי ההלכה וגם על צד ההדור בעניני הנקיון והיופי שלא יהיה מקום טענה להיצר להחליש אף לנשים שאננות הרצון לקיים מצות השי"ת והותנה שיהיה זה רק לנשים לבד, **ובעד טבילת אנשים רק בער"ה ועיו"כ לבד**.

[שאלה:] אבל הא יש גם הרבה אנשים שרוצים לקיים **טבילת תקנת עזרא גם בכל השנה לתפלה כדעת הרי"ף** ודעימיה?

[תשובה:] ממה שאמרו הנשים בעצמן שאין רוצות ללכת למקוה שאנשים ילכו שם, שאף שאפשר שאף שאין רוצות ילכו בע"כ משום שנשים כשרות הן ולא יעברו על איסור כרת, מ"מ כיון ששומעין מהן שהוא נגד רצונן שממילא הוא **נסיון** להן שיש ממילא גם לחוש שמא לא יוכלו לעמוד בנסיון.

ו. טבילה בבריכה (40 סאה מים שאובים)

[20] תלמוד בבלי מסכת ברכות דף כב עמוד א

א] אמר רבי ינאי: **שמעתי שמקילין בה ושמעתי שמחמירין בה**, וכל המחמיר בה על עצמו מאריכין לו ימיו ושנותיו.
ב] אמר רבי יהושע בן לוי: מה טיבן של **טובלי** שחרין? – מה טיבן? הא איהו דאמר: **בעל קרי אסור בדברי תורה!** – הכי קאמר: מה טיבן בארבעים סאה? אפשר בתשעה קבין, מה טיבן בטבילה? אפשר בנתינה!
ג] אמר רבי חנינא: גדר גדול גדרו בה, דתניא: מעשה באחד שתבע אשה לדבר עבירה. אמרה לו: ריקא! יש לך ארבעים סאה שאתה טובל בהן? מיד פירש.
ד] אמר להו רב הונא לרבנן: רבותי, מפני מה אתם מזלזלין בטבילה זו? אי משום צינה, **אפשר במרחצאות!**

[21] רש"י מסכת ברכות דף כב עמוד א

א] שמקילין בה – **במרחצאות**, או בנתינת תשעה קבין.

ב] **שמחמירין בה – בארבעים סאה**.

ג] של טובלי שחרין – בעלי קריין הטובלין שחרית.

ד] אפשר בנתינה – תשעה קבין, ואף על גב דלא תנא לקמן אלא בחולה, סתם תלמידי חכמים חולים הם...

ה] גדר גדול גדרו – במה שהצריכו בארבעים סאה.

ו] שתבע אשה – אותה אשה פנויה היתה, וחכמים גזרו על היחוד אף על הפנויה.

ז] אתם מזלזלים – לנהוג כרבי יהודה בן בתירא.

ח] אפשר במרחצאות – חמין.

[22] משנה ברורה סימן פח, ס"ק ד

א] **וכתבו האחרונים שארבעים סאה מים שאובים כשרים לטבילה זו**

ב] וכן הט' קבין הוא ג"כ במים שאובים ואפילו משלשה כלים ובאופן שלא יפסיק משפיכת כלי א' עד שיתחיל השני...

ג) והנך ט' קבין צריך שישפוך עליו אבל לא לטבול בתוכם בין אם הם בכלי או בקרקע דכל שהוא דרך טבילה בעינן דוקא ארבעים סאה ובקרקע כשאר טבילות
ד) ומ"מ אם נכנס חציו למקוה ולא הרכין ראשו לטבול חצי גופו אשר בחוץ רק שפכו עליו מלמעלה ט' קבין מועיל לטהר.

23 שו"ת מנחת יצחק חלק ג סימן סד

א) בנדון טבילת עזרא בבירכת הרחצה.

ב) (שאלה)...לברר הלכה למעשה, בנדון האנשים הדורים בימי הקיץ בין ההרים, רחוק ממקוה כשרה, ורוצים לקיים טבילת עזרא, ובמקום ההיא איכא מקום הרחצה, הנקרא סווימינג פאול(ברכת שחיה), דהוא כעין כלי גדולה עד מאד, הנעשה מחתיכות מתכת ביחד, ושופכים לתוכו מים שאובים ע"י פלומפ מוואסערלייטונג (משאבה מצנור מים), ונעשה כך שהמימות מתחלפים מעצמם אויטומאטיש(אוטומטית), והשאלה הוא אם ראוי לטבילה, בשביל טבילת עזרא, דהא המה שאובים לגמרי, וכלי הקבוע בקרקע, ואולי היא מקבלת טומאה עכ"ד (השואל).

ג) (תשובה)...משום שהמה שאובין לא הוו שום חשש, דשאובין כשר לבעלי קריין,

וכמבואר משניות דמקואות פ"ח וברכות כ"ב ע"ב וכן בב"י או"ח סי' פ"ח ובמג"א שם.

ד) אבל עכ"פ צריכים להיות בקרקע, וכמ"ש (במג"א סי' תר"ו ס"ק ט' ובמחצית השקל שם ובסי' פ"ח ובהגהות הרעק"א שם), ובנד"ד יש חשש כלי, אכן כיון דהוי כלי שקבעו ולבסוף חקקו, דלפסק הטור והשי"ע (ביו"ד סי' ר"א), לא הו"ד כלי בכה"ג, אלא שהנוב"י מחמיר בטבילה דאורייתא, אבל בטבילה דרבנן גם הוא מיקל, וטבילת עזרא לא הו"ד חמיר יותר מטבילה דרבנן עכ"ד

ה) ודבריו צדקו מאד

ז. טבילה במקלחת (ט' קבים)

24 תלמוד בבלי מסכת ברכות דף כב עמוד א

רבי זירא הוה יתיב באגנא(גיגית,באמבטיה) דמיא בי מסותא(בבית המרחץ). אמר ליה לשמעיה(לשמשו): זיל ואיית לי תשעה קבין ושדי עלואי(זרוק עלי). אמר ליה רבי חייא בר אבא: למה ליה למר כולי האי? והא יתיב בגווייהו! אמר ליה: כארבעים סאה; מה ארבעים סאה בטבילה ולא בנתינה אף תשעה קבין בנתינה ולא בטבילה.

25 שו"ת שבט הלוי חלק א סימן כד

א) בענין הטלת ט' קבין במקום דאי אפשר בטבילה אם מהני במה שמטיל עליו שיעור ט"ק ממקלחת אשר כרגיל מתחלק לטפים טפים...

ב) להלכה גם ענ"ד כן דלא בעינן כלי וכח גברא דוקא, רק דין נתינה ושאובין שהתירו דרך קולא התירו.

ג) סוף דבר דזעתי להקל בזה לדון זה כט' קבין במקום דא"א בטבילה.

26 שו"ת מנחת יצחק חלק ד סימן כא

א) בנדון ט' קבין ע"י מקלחת.

ב) הוראתו בקדושה, לאותם הדורים במחוזות הרחוקים, ואינם יכולים ללכת למקוה לטבילת עזרא, להתיר להם הטלת ט' קבין ע"י מקלחת (שאווער), וביקש חו"ד העניה.

ג) הנה כבר הזכרתי בספרי מנחת יצחק (ח"ג סי' ט"ו אות י"א), את דברי הגאון מפראבוזנא ז"ל, שהתיר ט' קבין ע"י מקלחת, בתנאי שיהא נוזל בלי הפסק.

ד) בשיעור ט' קבין, נודע, שהשיעור היותר גדול, שכתבו הפוסקים, הוי ל"ב ליטער (32 ליטר) לערך, והשיעור היותר קטן, הוי ט"ז ליטער(16 ליטר), וראיתי עוד שיעור פחות מזה, אבל בודאי אין להקל כל כך.

ה) ובנוגע לכמה מינוטין(דקות), הנה זה ניתן לשיעורין, לכל מקלחת ומקלחת כשיעור שטף המים שבו, וקל מאד לשער זאת, על ידי שנייח כלי מחזיק מדה אחת תחת המקלחת פעם אחת, וכפי שיעור שישהה במילוי כלי זה, ישער כמה צריך ליציאת ט"ק כנ"ל, - ובאם עומד באמבטיא סתומה, הרי בלא"ה, יוכל לראות באמבטיא בשעת מעשה, כמה מים נתקבצו.

ח. טבילת גברים משום תשובה

27 שולחן ערוך אורח חיים הלכות יום הכיפורים, סימן תרו סעיף ד

א) יכול לטבול...מתני שירצה, רק שיהיה קודם הלילה ואינו מברך על הטבילה.

ב) רמ"א. הגה: ואין צריך לטבול רק פעם אחת, בלא וידוי, משום קרי

ג) והוא הדין דהטלת תשעה קבין מים נמי מהני (מהרי"ו וכל בו תשב"ץ).

28 משנה ברורה סימן תרו

(יז) יכול לטבול - המחבר קיצר דמקודם היה לו לכתוב דמנהג לטבול בעיו"כ ואפילו נערים ובתולות מכיון שהם בני מצות טובלות.

(יט) ואינו מברך - דטבילה זו אינו רק משום מנהג.

(כא) משום קרי - ולכן די בפ"א וגם א"צ לוידוי וי"א דטעם הטבילה משום תשובה ולפ"ז יש לטבול ג"פ.

ועיין במ"א דאף למאן דס"ל דטעם הטבילה משום קרי אפ"ה צריך תמיד לטבול בעיו"כ אפילו אם כבר טבל ער"ה ולא ראה עוד קרי.

29 של"ה ח"ב, עמ' ב: מסכת יומא, עמוד התשובה

וז"ל אבא מורי ז"ל ה"ה בעמק ברכה מהרי"ל מביא ראייה בהלכות יום הכיפורים דטבילת ערב יום הכיפורים משים תשובה היא והא דמהר"ם היה נוהג לשפוך ט' קבין על ראשו משום שהוא סובר הטעם דמשום טהרה היא, אבל מי שסובר דטבילת ערב יום הכיפורים משום תשובה אינו יוצא בט' קבין, אך מעין ובור מקוה מים יהיה טהור.

30 שו"ת מנחת יצחק חלק ג סימן סד

ומוכח מדבריו, דלתשובה אף במקוה של שאובין לא מהני, ואך מעין ובור מקוה מים יהיה טהור

ג) וא"כ היו צריכים לתקן גם בשביל אנשים מקוה כשרה, וממילא היו טובלים גם לקריין במקוה זו

ט. חציצה בטבילת גברים

31] שערי תשובה סימן פח

עייין בשו"ת מאמר מרדכי סימן א' וסימן ב' שכתב דאין חציצה פוסלת בטבילה זו של בעלי קריין דהא ט' קבין מהני אף על פי שרגליו בארץ ואין המים מקדימין...וכן המנהג שבטבילת אנשים אין מדקדקין .

32] משנה ברורה סימן פח, ס"ק ד

כתב בספר מטה אפרים דבעת שפיכת הט' קבין על האדם יש לו לעמוד זקוף ושתי ידיו מונחים נגד לבו ולא ידחק אותם בחיבוק הרבה רק בריווח קצת כדי שיבואו המים גם שם ויזהיר לשופכים עליו שישפכו כנגד גופו ממש. ...וכן יש לזהר בכל זה אותם שנוהגים להטהר בער"ה ועיו"כ ע"י ט' קבין.

י'. טבילת גברים בבגד ים

33] שולחן ערוך יורה דעה סימן קצח סעיף מו

נדה שטבלה בבגדיה מותרת לבעלה.

34] ש"ך יורה דעה סימן קצח ס"ק נו

א] בבגדיה כו' - נראה דוקא באותן הבגדים שהן רפויין עליה אבל לא באותן שהן מהודקים, ב] שוב מצאתי כן ברמב"ן ס"ס שכ"ו דף ס"א ע"א וז"ל דוקא אשה בבגדיה שהם רחבות שכך היה מנהג נשים שלהן כמו שעדיין נהגו הנשים של ארץ כנען ג] אבל איש בבגדיו שהן קצרים ודבוקים לבשר ולא מצי מיא עייל בה(ולא יכול מים להכנס בו) או אשה בזמן הזה בבגדים קצרים: לא ! עד כאן(לשון הרמב"ן).

י"א. זחילה במקוה גברים ובבריכה

35] שולחן ערוך אורח חיים סימן קנט סעיף טו

מי גשמים שהם זוחלים (פ"י נמשכים והולכים שאינם מכונסים), ויש בהם מ' סאה, יש להסתפק אם טובל בהם ידיו.

36] משנה ברורה סימן קנט

(פז) ויש בהם וכו' - ר"ל אפילו ביש בהם מ' סאה יש להסתפק אם מהני לטבילת ידיים להחמירין לעיל וסברי דבעינן דוקא מ' סאה כמו בטבילת כל הגוף פשיטא דזוחלין לא מהני. (פח) יש להסתפק וכו' - וע"כ יחזור ויטול בלא ברכה והגר"א פסק דלכו"ע זוחלין לא מהני כלל.

37] שער ציון שם

לשון השולחן ערוך שכתב 'ויש בהם', הוא לענין להחמיר.

38] שו"ת מנחת יצחק חלק ג סימן סד

א] לפי מה שכתב, דנעשה כד', שהמימות מתחלפים מעצמן אויטומאטיש, א"כ בודאי יש בזה ענין של זוחלין, ויש להעיר אם כשר גם זוחלין בבע"ק, ב] והנה מהמג"א (שם בסי' קנ"ט אות כ"ז) והמחצית השקל שם, מוכח דפסול בזוחלין, ג] לטבול לטבילת עזרא, במרחץ בארטפעלד בקאלטוואסער - אנשטאלט, שהמים מתחלפים אויטומאטיש (באופן אוטומטי), והוי זוחלין, ולהבעל ערוגות הבושם ז"ל, היה נראה להקל לטבילת עזרא, ד] ופשיטא שאין להחמיר בזה בכל החומרות, וביותר באם אי אפשר בענין אחר.